

МИНИСТЕРСТВО ПРОСВЕЩЕНИЯ РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ
МИНИСТЕРСТВО ОБРАЗОВАНИЯ И НАУКИ РЕСПУБЛИКИ БУРЯТИЯ
МКУ «КОМИТЕТ ПО ОБРАЗОВАНИЮ» АМО «ЕРАВНИНСКИЙ РАЙОН»
МАОУ "Исингинская СОШ "

РАССМОТРЕНО

Руководитель ШМО

М.Х. Цыренжапова
Протокол № 1 от «28» 08
2024г.

СОГЛАСОВАНО

Зам. директора по УВР

Б.Д. Содномдоржиев
Протокол № 1 от «29» 08
2024г.

УТВЕРЖДЕНО

Директор

О.Ц. Базарова
Протокол № 308 от «29» 08 2024г.

РАБОЧАЯ ПРОГРАММА
учебного предмета «Узэглэл»
для обучающихся 1 класса

с. Исинга, 2024 год

Пояснительная записка

Рабочая программа по бурятскому языку составлена на основе:

- 1) Федерального государственного образовательного стандарта начального общего образования (приказ Министерства образования и науки РФ № 17785 от 6 октября 2009 г.);
- 2) Положения о рабочей программе по предмету;
- 3) Примерной программы по бурятскому языку для 1-4 классов национальной школы под редакцией Д.Д. Ошорова;
- 4) Узэглэл. 2 хуби. 1 класс. / ОчироваЕ.Б., Очирова В.Н., Доржиева Л.Д., Аюшиева С.И. – Улаан-Удэ : «Бэлиг» хэблэл, 2012. Мушэхэн. 1 класс. / ОчироваЕ.Б., Очирова В.Н., Доржиева Л.Д., Аюшиева С.И. – Улаан-Удэ : «Бэлиг» хэблэл, 2012.
- 5) Учебного плана МАОУ «Исингинская СОШ» на 2024-2025 учебный год.

Грамотада һургалгын шухала зорилгонууд:

- Ухибуудые уншуулжа, бэшүүлжэ һургаха, турэл хэлэн ба буряад литература тухай туруушын мэдэсэнүүдые угэхэ.
- Ухибуудэй ухаан бодол хугжөөн баяжуулха.
- һурагшадай бэшэгэй болон аман хэлэлгэ эдэбхитэй болгохо.
- Ухибудэй ухаан бодол болон ойлголгын эдэбхи хугжөөхэдөө, ухибуудые һуралсалдань анхаралтайгаар хандуулжа һургаха.
- Метапредметнэ шэглэлтэй шадабаринуудые буридхэхэ

Буряад хэлэ үзэлгын удха

Болзоонуудта иимэ эрилтэнүүд хараалагдана: һургуулинууд мүнөө үеын оньһон хэрэгсэлнүүдтэй, Интернеттэй холбоотой, тиихэдэ тусхайгаар зохёогдоһон, бүтээгдэһэн арга боломжонуудтай, материална тэдхэмжэтэй, тиин шэнэ технологинуудые хэрэглэн үхибүүдые һургаха аргатай, тэрэ технологинуудаар хүдэлжэ шадаха багшанартай байха.

Удхада иимэ эрилтэнүүд табигдана: һургуули бүхэн өөрын тусхай программатай (Основная образовательная программа) байха ёһотой. Хуушан стандарт соо үхибүүдэй ганса мэдэсэ, шадабари, дадалда эрилтэнүүд табигдаһан байгаа һаань, харин шэнэ стандарт соо эрилтэнүүд

юрэнхылэгдэһэн удхатай болоо.Түрүүшын һуурида үхибүүнэй өөрын хүгжэлтын дүнгүүд (личностные результаты) гээшэ гараба. Тиимэһээ багша үхибүүн бүхэниие өөртэнь өөрын ажабайдал эмхидхүүлжэ, хэрэгтэй хадань хубилган эрхилүүлжэ һургаха болоно.

Шэнэ стандарт соо метапредметнэ дүнгүүдтэ ехэ анхарал табигдана. Тэрэнь (универсальные учебные действия) (УУД) гэжэ ойлгосотой тааруу:

1. Бээ гуримшуулаад ябаха шадабари (регулятивные УУД): багшатаяа хамта хэшээлэйнгээ зорилго табижа һураха,юу хэхэ гээшэбиб гэжэ уридшалан хэлэхэ; өөрынгөө, нухэдэйнгөө ажал багшатаяа сугтаа урид зохёогдоһон тусхай критеринүүдээр шалгаха;
2. Оршон тойрониие шудалха шадабари (познавательные УУД): номоор хүдэлхэ (номой гаршагай, тусгаар тэмдэгүүдэй үүргэ ойлгохо), зураг хаража гү, али текст уншажа, асуудалнуудта харюу олохо, багшатаяа болон нүхэдтээ хамта дүн гаргаха, үгөөр хэлэгдэһэн ойлгосо схемэ, модель болгохо, тиин һөөргэнь модель соо харуулаатай ойлгосо үгөөр хэлэхэ, текстын удха дамжуулха.
3. Харилсаха шадабари (коммуникативные УУД):

Уран гоёор уншаха, хөөрэхэ;

- Хажуудахи хүнүүдээ шагнаха, тэдэнэй хэлэһэниие ойлгохо;
 - Классайнгаа үхибүүдтэй, багшатаяа яагаад ажалаа эмхидхэхэ, ямар журамуудые сахиха тухайгаа хэлсэхэ;
 - Хоёр хоёроороо, бүлэг бүлэгөөр хүдэлхэ.
4. Эхин һургуулида үхибүүн бүхэн өөрынгөө һуралсал эмхидхэхэ, хинан шалгаха, сэгнэжэ шадаха, тиихэдэ ямаршые мэдээсэлэй удха ойлгожо абаад, өөрын болгохо, тэрээн сооһоо тус ушарай зорилгоор өөртөө шэнэ юумэ илган абаха, анализ, синтез хэхэ, адлидхаха, илгаруулха, ойлгосонуудые бүридхэхэ, дун гаргаха, мэдээсэлнүүдые нэгэ түхэлһөө нүгөө түхэлдэ оруулжа шадаха гэхэ мэтэ – иимэ шадабаринуудтай болохо ёһотой.

Тэрээнһээ гадна предметнэ дүнгүүд гээд байха. Тэрэ дүнгүүд предмет бүхэнэй гол эрилтэнүүдтэй тааруу байхаһаа гадна, багшын ажалай программа соо харуулаатай байдаг, тиихэдээ багша бүхэн өөрынгөө талаһаа стандартна, стандартһаа үлүүлһэн гэхэ мэтэ дүнгүүдые харуулха аргатай, тэдэнээ хүгжөөхын ажал яажа эмхидхэхэ гээшэбиб гэжэ өөрөө харуулха болоно.

Үхибүүдые эрдэм номдо һургаха, тэдэниие хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ буряад хэлэн айхабтар шухала үүргэ дүүргэдэг бшуу. Юундэб гэхэдэ, үхибүүд анха түрүүн хэлэндэ ороходоо, эхэ эсэгынгээ, аха эгэшингээ хэлэжэ, заажа үгэһэн хэлэн дээрэ ухаагаа гүйлгэжэ, алибаа юумэн тухай зүбөөр, хүсэд найнаар ойлгожо, хэлэжэ һурадагынь мэдээжэ. Энэ хадаа тэдэнэй ухаан бодолой хүгжэлтын эхин үе гэжэ тоологдоно.

Мүнөөнэй үхибүүд хургуулидаа ерэхэдээ, олон юумэ мэдэһэн, үзэһэн, дуулаһан байдаг. Энэмнай буланда ойлгосотой: айл бүхэн телевизортай, компьютертай, Интернеттэй холбоотой. Иимэ үе сагта үхибүүдэй ухаан бодол үдэр бүри хүгжэнэ, баяжана.

Место учебного предмета в учебном плане

Хуралсалай түсэбэй ёһоор 1-дэхи класста буряад хэлэ шудалан үзэлгэдэ 5 час үгтэнэ.

Жэл соо 165 час болоно: тэрээн сооһоо «Үзэглэл» (Грамотада, бэшэлгэдэ хургалга) – 120 час (24 нед.);

Түрэлхи хэлэн «Мүшэхэн» (Уншалга ба хэлэлгэ хүгжөөлгэ) – 45 час (9 нед.).

Ценностные ориентиры содержания предмета

Буряад хэлэн хургуулида гол шухала предметүүдэйн нэгэн болоно.

Юундэб гэхэдэ:

- 1) хургуулида хурагшадые арадай ниитын байдалда аргагүй ехэ үүргэ дүүргэдэг хэлэндэ (аман болон бэшэмэл хэлэндэ) хургана;
- 2) хурагшад өөрынгөө түрэлхи хэлэн дээрэ арадайнгаа ниитын байдалтай, ажахытай, байгаалитай танилсана гээшэ. Түрэлхи хэлэн хурагшадай бэшэ предметүүдые үзэхэдэнь үндэһэ хууринь боложо үгэнэ. Тиимэһээ түрэлхи хэлэээ хайн мэдэһэн хурагша ород, хари хэлэнүүдые бэлээр, гүнзэгыгөөр ойлгодог, шудалдаг гээшэ;
- 3) түрэлхи хэлэ үзэхэдөө хурагшадай ухаан бодол хүгжэдэг. Түрэлхи хэлэнэйнгээ фонетикэ, грамматика, орфографи (бэшэмэл хэлэн), орфоэпи (аман хэлэн), лексикэ, стилистикэ (үгын найруулга) үзэхэдөө хурагшад ухаан бодолоороо бодож, логическа тобшололнуудые хэнэ. Өөрынгөө түрэлхи хэлэнэй онсо илгаануудые бэшэ хэлэнүүдтэй (илангаяа ород хэлэтэй) сасуулна, онсо илгаануудыень илгаруулна. Иигэжэ хурагшадай ухаан бодол саашадаа хүгжэнэ гээшэ;
- 4) түрэлхи хэлэн хурагшадаа хүмүүжүүлхэ гол зэмсэгынь болоно; тэдэнэр өөрынгөө түрэлхи хэлэн дээрэ буряад арадайнгаа түүхэ, уг гарбал, соёл, ёһо заншалнуудтай танилсажа, дуратай болоно, сэгнэжэ хурана. Энэ хэрэгтэ аргагүй ехэ үүргэ түрэлхи хэлэн дүүргэнэ гээшэ.

Планируемые результаты освоения предмета

Өөрын хугжэлтын дүнгүүд (личностнэ):

- эрдэм хуралсалда найн хандасатай болохо;
- түрэлхи хэлэ үзэхэ һонирхол бүрилдэхэ;
- хуралсалай ном соо дурадхаһан шэнжэлхы ажалда һонирхол бүрилдэхэ;
- амжалта туйлаха шалтагаануудые мэдэрхэ;
- хүнэй сэдхэлэй болон бодолнуудайнь юртэмсэ ойлгохо, бодомжолхо;
- хүнэй үйлэ хэрэгтэ өөрын сэгнэлтэ үгэхэ шадабаритай болохо;
- түрэл арадтаа, түрэлхи хэлэндээ унтаршагүй дурлал түрэхэ.
- нигүүлэхы найхан сэдхэл хүмүүжүүлэгдэхэ;

Регулятивна дүнгүүд:

- хуралсалай зорилго шийдхэхэ аргануудые мэдэрхэ;
- табиһан зорилгодоо тааруулан, ажал ябуулгаяа түсэблэхэ хөөрэлдөөндэ хабаадалсаха;
- текстнүүдтэй хүдэлхэ үгтэһэн тусхайта тэмдэгүүдые ойлгохо;
- багшын хүтэлбэри доро хуралсалайнгаа үйлэ ябаса хинаха;
- даабари дүүргэхэдээ, эдэбхи гаргаха;
- өөрынгөө шадабари, мэдэсэ зүбөөр сэгнэхэ.
- бэеэ даанги ажал эмхидхэхэ

Познавательна дүнгүүд:

- аман ба бэшэмэл мэдээсэл хэхэ;
- хуралсалай зорилго шийдхэхэ элдэб аргануудые мэдэрхэ;
- үзэжэ байһан зүйлнүүдээ шухала ба юрын шэнжээр анализлаха;
- өөрынгөө тэмдэглэһэн шэнжэнүүдээр юумэ шэнжэлхэ, зэргэсүүлхэ, бүлэглэн хубаарилха(классифицировать);
- тобшолон гаргаха аргануудые мэдэхэ;

- үзэжэ байһан үзэгдэлнүүдэй ушар шалтагаанай холбоо мэдэхэ;
- текст соо хэрэгтэй мэдээсэлээ олохо;
- үзэжэ байһан материалаа өөрынгөө дүршэлтэй зэргэсүүлхэ;
- текст дотор табиһан асуудалда харюу олохо;
- уран үгын удхыень тайлбарилха;
- харша болон дүтэрхы удхатай үгэнүүдые олохо;
- танигдаагүй үгэнүүдэй удхыень текст соо тухайлха.

Коммуникативна дүнгүүд:

- бүлэгэй ажалда һонирхол үзүүлхэ;
- зүбөөр асуудал табиха;
- бүлэгэй ажалда нэгэ һанал зүбшэн хэлсэхэ;
- хэлэлгын уран аргуудые (голос, темп, мимика, жест, движение) хэрэглэн хүнтэй харилсаха;
- хүнэй һанамжа зүбөөр ойлгохо, тэрээндэ хүндэтэйгөөр хандаха;
- хамтын ажал анхарха, өөрынгөө һанамжа оруулха;
- нравственна ойлгосонуудые(хани барисаан, түрэл гарал, гэр бүлэ, үетэн нүхэд) мэдэрхэ;
- хамтын ажалай дүн сэгнэхэ.

Багша һурагшадаа литературна хэлэнэйнгээ гол түлэб фонетическэ болон синтаксическа онсо илгаануудые ехэнхидээ ойлгуулха ёһотой. Энэ ойлгоһон мэдэсэнүүдыеень бодото байдал дээрэ һурагшадтаа хэрэглүүлжэ һургаха, зүбөөр, уран гоёор, найруулан уншуулжа, аман хэлээр хэрэглэгдэһэн гү, али бэшэгдэһэн юумээр удхын, логическа талаһаа зүбөөр зохёогдоһон бэе бээтэйгээ холбоотой, бэе бэеһээ дулдыдаһан юрын мэдүүлэлнүүдые зохёолгожо, хэлүүлжэ, бэшүүлжэ һургаха; орфографическа болон сэглэлтын гол түлэб дүримүүдые ойлгуулаад, зүбөөр, алдуугүйгөөр һурагшадые бэшүүлжэ һургаха; үгэнүүдые болон тэдэнэй дүрсэнүүдые аман хэлэндээ литературнаар үгүүлжэ һургаха; һурагшадайнгаа нютаг хэлэнүүдэй алдуунуудые уридшалан мэдэжэ абаад, бодото дээрэнь заһаха. Эхин һургуулиин багшанар иимэрхүү зорилгонуудые бэелүүлхээс оролдохо болоно.

Содержание программы

1.Бэлэдхэлэй уе

Энэ уеын гол зорилго – ухибуудэй хэлэлгэ хугжөөлгэ, тэдэниие шагнуулжа, илгаруулжа, сасуулжа, хэлуулжэ һургаха. Хэшээлнуудтэ угэ, уе, абяан, аялган ба хашалган абяанууд, мэдүүлэл гэхэн ойлгосонууд угтэнэ. Юумэн ба тэрэниие нэрлэһэн угэ гэхэн ойлгосонуудые илгаруулжа харуулха. Туруушын схемэ эндэ харуулагдана. Тон иимээр лэ абяанууд сооһоо хунэй хэлэлгын абяан илгагдана, баһал модельтэй болохо. Ухибууд угэнуудые нэрлэнэ, удхыень ажаглана.

Угэнууд ондо ондоо юумэ нэрлэдэг гэжэ ойлгуулха: юумэ, юумэнэй шанар, юумэнэй уйлэ. Модель соо ухибууд тэрэ илгарал харуулна. Энээнһээ хойшо абяануудай тэмдэгууд модель гээд нэрлэгдэхэ, зүгөөр бусад ондоо схемэнууд байха. Схемэ зуража һурана, схемээр һурагшад хөөрэнэ.

Угэнуудэй хоорондох холбоо. Угэнууд хоорондоо холбоотой гэжэ ойлгуулха. Буряад хэлэндэ гол тулэб юумэ нэрлэһэн угэнууд уйлэ нэрлэһэн угэнуудтэй холбоотой. Тиэхэдэ шанар нэрлэһэн угэнуудтэй холбоотой. Зүгөөр уйлэ болон шанар нэрлэһэн угэнууд холбоогуй.

Мэдүүлэл гэжэ ойлгосотой танилсуулха. Схемэ табюулха, угтэһэн схемээр ухибууд мэдүүлэл зохоохо, багша хоороо эмхидхэхэ.

Абяанууд. Угэ абяануудһаа буридэдэг. Абяануудые илгаруулха, нэрлуулхэ, угуулхэ.

Уе гэжэ ойлгосотой болгохо. Угэнуудые уенуудтэ хубаалгаха.

2. Узэглэлэй уе

Аялган ба хашалган абяанууд, тэдэниие тэмдэглэһэн узэгууд. Тургэн ба удаан аялганууд. Дифтонгнууд. Эрэ, эмэ, эрсэ аялганууд. Хашалган абяан ба узэгууд. Хатуу ба зөөлэн хашалганууд. Хонгео ба будэхи хашалганууд. Зөөлэн ба хатуу тэмдэгууд.

Узэглэлэй уедэ багша уншуулжа, бэшүүлжэ һургана, хэлэлгэ хугжөөнэ, уншаха дуратай болгоно.

Узэгууд аялганай тааралдалай заршам баримталан узэгдэнэ. Эгээ туруун эрэ аялган абяанууд болон узэгууд узэгдэнэ. Уншуулжа һургахадаа аялганай тааралдалай заршам баримталха: аялган узэг хараха, уншаха. Уенуудээ холбон уе болгоно.

Уенуудэй янзануудые харуулха.

Буряад граматада һургалгын уедэ хэлэнэй талаар ухибууд гансашье уншажа, бэшэжэ һурана бэшэ, тиихэ зуураа буряад хэлэнэй фонетикын, лексикын, морфологиин, синтаксисэй, орфографии болон пунктуациин узэгдэлнуудые, асуудалнуудые узэнэ.

Требования к уровню подготовки учащихся

Нэгэдэх классай хурагшад хуралсалай жэлэй эсэстэ иимэ мэдэсэ ба дуй дуршэлтэй болоһон байха ёһотой:

Үхибүүнэй өөрын хүгжэлтын дүнгүүд (личностные результаты) – өөрын ба хүнүүдэй ажабайдалда түрэл хэлэн ямар үүргэтэйб гэжэ ойлгоно (хэлэнэй аргаар хажуудахи хүнтээ харилсанаб, бэшэмэл текстын удха үзэнэб гэжэ ойлгоно).

Бээ гуримшуулаад ябаха шадабари (регулятивные УУД):

- Багшатаяа хамта хэшээлэйнгээ зорилго табиха;
- Хэшээлдээ юу хэһэнээ хойно хойноһоонь тоолохо;
- Юу хэхэ гээшэбиб гэжэ уридшалан хэлэхэ (прогнозировать);
- Өөрынгөө, нүхэдэйнгөө ажал багшатаяа сугтаа урид зохёогдоһон тусхай критеринүүдээр шалгах;
- Багшын үгэһэн түсэбөөр, алгоритмаар хүдэлжэ шадаха.

Оршон тойрониие шудалха шадабари (познавательные УУД):

- Номоор хүдэлхэ (номой гаршагай, тусгаар тэмдэгдэй үүргэ ойлгохо);
- Зураг хаража гү, али текст уншажа, асуудалнуудта харюу олохо;
- Багшатаяа болон нүхэдтээ хамта дүн гаргах;
- Үгөөр хэлэгдэһэн ойлгосо схемэ, таблица, модель болгохо, тиин һөөргэнь модель соо харуулаатай ойлгосо үгөөр хэлэхэ;
- Текстын удха дамжуулха.

Харилсаха шадабари (коммуникативные УУД):

- - Нургуулидаа болон класс соо үхибүүдээр, ехэ хүнүүдээр хөөрэлдэхэдөө, хэлэлгын журам баримталха;
- - Багшанарай болон хамта хураһан үхибүүдэй хандалгада харюусаха;
- Өөрынг ханаа бодол аман хэлэлгээр, тиихэдэ багахан текст зохёожо, бэшэгэй хэлэлгээр харуулха;
- Хажуудахи хүнүүдээ шагнаха, тэдэнэй хэлэһэниие ойлгохо;
- Уран гоёор уншаха, хөөрэхэ;
- Классайнгаа үхибүүдтэй, багшатаяа яагаад ажалаа эмхидхэхэ, ямар журамууды сахиха тухайгаа хэлсэхэ;

- Хоёр хоёроороо, бүлэг бүлэгөөр хүдэлхэ, тийхэдээ олон ондоо «тушаал» бэе дээрээ абаха: ударидагшын, даабари дүүргэгшын, бэшээшын Г.М.

Жэлэй дүүрэхэдэ һурагша юу мэдэхэ, шадаха ёһотойб (предметнэ дүнгүүд)

- Уран зохёолнуудай элдэб үнгын жанрнуудые мэдэхэ;
- Мэдүүлэлэй тэмдэг (удха ба интонационно дүүргэлгэ);
- Мэдүүлэлнүүдые зүб бэшэлгэ: мэдүүлэлэй эхиндэ ехэ үзэг, мэдүүлэлэй хойно (точко, асууһан тэмдэг, шангадхаһан тэмдэг);
- Буряад хэлэнэй абьяан ба үзэгүүд, тэдэнэй гол илгарал(абьяануудые шагнаабди ба хэлэнэбди, үзэгүүдые харанабди ба бэшэнэбди);
- Аялган ба хашалган абьяануудай тэмдэг;
- Хатуу ба зөөлөн, хонгёо ба бүдэхи хашалган абьяануудай тэмдэг;
- Алфавидай 36 үзэгүүдые найн мэдэхэ.
- Үгүүлэлэй илгарал хоолойгоороо зүб харуулха;
- Нуралсалай болон нуралсалай бэшэ номуудые хэрэглэхэ;
- Хэблэмэл ба бэшэмэл текстнүүдһээ үгэнүүд ба мэдүүлэлнүүдые буулгажа абаха, ехэ ба бага үгэнүүдэй холболто зүб бэшэхэ;
- Багшын хэлэжэ үгэхэдэ зүб бэшэхэ (текст соо 20 үгэһөө доошоо) ;
- Үгэнүүдые хэлэхэдэ, тэдэнэй модель табиха. Хэлэжэ үгэхэдэ мэдүүлэлэй схемэ табиха. Өөһэдөө мэдүүлэл ханаха;
- Хэлэһэн абьяануудые шэхээрээ илгаха;
- Аялган ба хашалган абьяануудые илгаха, зөөлөн ба хатуу, хонгёо ба бүдэхи абьяануудые илгаха;
- Үгэнүүдые үенүүдтэ хубааха;
- Үгэнүүдые шэнэ мүртэ зүб таһалха. Мэдүүлэл хаана эхилнэб, хана дууһанаб гэжэ мэдэхэ. Мэдүүлэл ехэ үзэгөөр эхилхэ, мэдүүлэлэй хойно табиха тэмдэгүүдые (. ? !) зүбөөр хэрэглэхэ.

Система оценки достижения планируемых результатов.

Критерии оценивания

Турагшадай аман харюу сэгнэхэдээ:

- ойлгожо абаһан юумэн тухай найруулан хэлэһэн харюу удхаараа зүб мэдэрэлтэй;
- харюу хүсэд дүүрэн;
- найруулгын удаа дараае, үгэ хэлэнэйн литературна байһаниие анхаралда абаха еһотой.

«5» сэгнэлтэ хэрбээ турагшын:

- грамматикын дүрим найнаар ойлгожо абаһанаа харуулангаа, тэрэнээ жэшээнүүдээр баталжа шададаг;
- үгын ба мэдүүлэлэй шүүлбэри зүбөөр өөрөө хэжэ шададаг, текст сооһоо үзэһэн грамматическа дүримөөр бэшэгдэһэн үгы оложо шададаг;
- багшын табиган бухы асуудалда хүсэд дүүрэн харюусадаг, хэлэлгэ соогоо нэгэшье алдуу гаргадаггүй байхадань табиха.

«4» сэгнэлтэ хэрбээ турагшын:

- нэгэн-хоер алдуу гаргаһан аад, тэдэнээ өөрөө гү, али багшын туһаламжаар заһадаг;
- текстээр хүдэлхэдөө гү, али мэдүүлэлэй шүүлбэри хэхэдээ багашаг алдуу гаргаһан аад, багшын туһаламжаар тэдэнээ бэлэхэнээр заһадаг;
- хэлэлгэдээ ганса нэгэн алдуу гаргадаг байхадань табиха.

«3» сэгнэлтэ хэрбээ турагшын:

- багшын асуудалда муугаар харюусадаг;
- текстээр хүдэлхэдөө, ганса нэгэн алдуу гаргаад, тэрэнээ багшын нэмэлтэ асуудал турахада заһадаг;
- дүрим өөрөө жэшээгээр баримталхадаа ядалдажа, гансал багшынгаа туһаламжаар тэдэнээ дүүргэдэг;
- удаа дарааень эмдэжэ, хэлэлгэдээ хэдэн алдуу гаргаһан байхадань табиха.

«2» сэгнэлтэ хэрбээ турагшын:

- үзэжэ гараһан материалаингаа ехэнхи гү, али тон шухала хубиинь хадуужа абаагүй;
- харюусахадаа ба текстээр хүдэлхэдөө, олон алдуу гаргаад, тэдэнээ багшын туһаламжаар заһажа шададаггүй байхадань табиха.

Нурагшадай бэшэлгээр дадал сэгнэлгэ

Нурагшадай мэдэсэ, шадабари, дадал сэгнэхэдээ, тэдэнэй хэшээл бүри дүүргэдэг упражнени, шалгалтын хүдэлмэрийн дүн хараада абтаха болоно.

Дүн гаргалгын шалгалтын хүдэлмэридэ диктант, найруулга (изложени), зохеолго (сочинени), грамматическа шүүлбэри ороно.

3-4 классуудта шалгалтын хүдэлмэри 30-35 минута соо дүүргэхээр хараалагдана.

Диктант хадаа холбоо текстһээ, мүн ондо ондоо мэдүүлэлнүүдһээшье бүридэһэн байжа болохо. Словарна диктант гансал нургаха хүдэлмэри болгон, үзэжэ байһан бэшэгэй дүримэй темэ бүхэндэ тааруулжа үгтэхэ.

Словарна диктант (4-хи класста – 10-12 үгэ) шалгахадаа, сэгнэлтын иимэ эрилтэ баримталха:

«5» сэгнэлтэ – нэгэшье орфографическа алдуугүй;

«4» сэгнэлтэ – 1 орфографическа алдуу, 1 заһабари;

«3» сэгнэлтэ – 2 орфографическа алдуу;

«2» сэгнэлтэ – 3-5 орфографическа алдуу.

4-хи класста диктантын текстын хэмжээ иимэ байха ёһотой: 1 четвертидэ 50-55 үгэ, 2 четвертидэ 55-60 үгэ, 3 четвертидэ 60-65 үгэ, жэлэй һүүлдэ 65-70 үгэ.

Юрын шалгалтын диктант шалгахадаа, баримталха сэглэлтын эрилтэ

«5» сэгнэлтэ:

- нэгэшье орфографическа алдуугүй байһанай;
- үзэг зүбөөр, сэбэрээр бэшэһэнэй түлөө табиха.

«4» сэгнэлтэ:

- 2-3- хаа үлүү бэшэ орфографическа алдуу гаргаһанай;
- ондо ондоо орфограммуудтай үгэдэ 2-3 заһабари хэһэнэй;
- үзэг һарюугаар, һаланаар бэшэһэнэй түлөө табиха.

«3» сэгнэлтэ:

- 4-5 орфографическа алдуутай байхадань;

- ондо ондоо орфограммануудтай үгэдэ 3-аа дээшэ зааабари хэһэнэй;
- олон үзэг хазагайруулжа байгаад, халан муухайгаар бэшэһэнэй түлөө табиха.

«2» сэгнэлтэ: 6-аа дээшэ орфографическа алдуутай диктантайн түлөө табиха.

Грамматическа шүүлбэри хэхэ даабаритай шалгалтын хүдэлмэри сэгнэхэдээ, иимэ эрилтэнүүдые баримталха:

- «5» сэгнэлтэ хурагшын тодорхойлолго, дүрим хайнаар ойлгожо абаһанайнь, хүдэлмэри дүүргэхэ үедөө ойлгоһоноо бээ даагаад хэрэглэжэ, ёрынгөө жэшээ үгэхэ шадабаритай болоһоной ба бүхы даабари алдуугүйгөөр дүүргэһэнэй түлөө;
- «4» сэгнэлтэ хурагшын тодорхойлолгодо, дүрим ойлгожо абаһанаа харуулжа шадаха, грамматическа шүүлбэри хэхэдээ 1-2 алдуу гаргаашье аа, ойлгоһоноо хэрэглэжэ, ёрынгөө жэшээгээр баримталха шадабаритай байхадань;
- «3» сэгнэлтэ хурагшын үзэһэн материалаа ойлгожо абаһанаа гол түлэб харуулжа шадаха, 3-4-өө дээшэ бэшэ алдуу гаргаашье аа гү, али даабариин али нэгы дүүргэжэ шадаагүйсье аа, юрэнхыдөө ойлгоһоноо хэрэглэхэ шадабаритай байхадань;
- «2» сэгнэлтэ хурагшын ойлгосо, мэдэсэ, шадабари «3» гэһэн сэгнэлтын эрилтэдэ хүрэдэггүй, хуралсалай материал муу мэдэхэ байһанда, олонхи даабарияа дүүргэжэ шадахагүйдэнь табиха.

Найруулга сэгнэхэ гол хэмжээ гэхэдэ, текстын удха зүбөөр, удаа дарааень алдангүйгөөр дамжуулга ба орфографическа алдуугүй бэшэлгэ болоно.

- «5» сэгнэлтэ текстын гол удха удаа дараалан, зүбөөр найруулан дамжуулагдаһан, мэдүүлэлэй байгуулгада, үгэ хэрэглэлгэдэ алдуу гаргагдаагүй, орфографическа алдуугүйгөөр бэшэгдэһэн найруулгада табигдаха.
- «4» сэгнэлтэ текстын удха хазагайруулагдангүй бэшэгдэһэн, зүбөөр мэдүүлэл байгуулгада ба үгэ хэрэглэлгэдэ 2-3 алдуу гаргагдаһан найруулгада табиха.
- «3» сэгнэлтэ текстын удха зарим тэды ондоо болгогдоһон, мэдүүлэл байгуулгада 3-4 алдуутай, 2-3 газарта буруугаар хэрэглэгдэһэн үгэ гү, али зүб бэшэлгэдэ 3-5 алдуу гаргагдаһан, үгысье аа, бүхыдэ эдэ алдуунуудтай найруулгада табиха.
- «2» сэгнэлтэ текстын удхааа горитойгоор ондоо болгогдоһон, шухала ушар, гол хуби орхижорхиһон; мэдүүлэлэй байгуулгада 4-өө дээшэ алдуутай; үгэ хэрэглэлгын нормоһоо ехээр хазагайрһан; шудалан үзэһэн дүримүүдтэ 6-аа дээшэ орфографическа алдуу гаргагдаһан гү, али эдэ алдуунуудые хамтадань гаргаһан найруулгада табиха.

Зохоолго сэгнэхэдээ баримталха эрилтэ

- «5» сэгнэлтэ темэдээ таруугаар бэшэгдэһэн, мэдүүлэл зүбөөр найруулагдаһан, үгэ зүбөөр хэрэглэгдэһэн, орфографическа алдуугүйгөөр бэшэгдэһэн зохоолгодо табиха.
- «4» сэгнэлтэ темэдээ тааруугаар бэшэгдэһэн аад, мэдүүлэл найруулгада ба үгэ хэрэглэлгэдэ 2-3 алдуутай, 2-3 орфографическа алдуутай, үгышые наа эдэ алдуунуудые хамтадань гаргаһан зохоолгодо табиха.
- «3» сэгнэлтэ темэхээ хазагайруулгатай байһан, 2-3 ушарта үгэ буруугаар хэрэглэһэн, мэдүүлэл буруугаар найруулһан; 5-6 орфографическа алдуу гаргаһан гу, али эдэ алдуунуудые хамтадань гаргаһан зохоолгодо табиха.
- «2» сэгнэлтэ темэнь хүсэдөөр гаргагдаагүй, мэдүүлэл найруулгада ба үгэ хэрэглэлгэдэ горитойхон дутагдалтай байһан; 7-һоо дээшэ орфографическа алдуу гаргаһан гү, али эдэ алдуу хамтадань гаргаһан зохоолгодо табиха.

Календарна-тематическа тусэблэлгэ

№ п/п	Темэ	Час	һара удэр	һурагшадай мэдэсэ, шадабари ба дадал	Арга хэрэгсэл
1	Угай модон	1ч		Уг гарбалаа мэдэхэ, долоон угаа бултыень хэлэжэ шадаха	Ном, алфавит, таблица
2	Абяанай тэмдэгууд	1ч		Шэнэ абяан ба узэгууд тэй танилсуулха, аман хэлэлгыень хугжөөхэ, амитадта һайнаар хандалга хумуужуулхэ	Ажалай дэбтэр, узэгуудтэй карточканууд
3	Аялган ба хашалган абяанууд	1ч		Аялган ба хашалган абяануудые илгаруулжа шадаха, аялган ба хашалган абяануудые холбожо, уенуудыень шадабаритай болгохо	Ажалай дэбтэр, даабаринууд
4	Гэр булэ	1ч		Гэр бул тухайгаа хоорэжэ шадаха	Ажалай дэбтэр, узэгуудтэй карточканууд

5	Удэрэй журам	1ч		Удэрэй журамда хургаха	Ном, алфавит, таблица, узэгуудтэй карточканууд
6	Аялган [а] абяан ба А, а узэг	1ч		А, аа, ай, узэгуудтэй танилсуулха, хэлэлгэ хугжоохэ, эдэ абяануудые зубоор угуулжэ, бэшуулжэ хургаха	Ном, алфавит, таблица, узэгуудтэй карточканууд
7	Удаан аа аялган абяан ба узэг			Аман хэлэлгэ хугжоохэ	Ном, алфавит, таблица, узэгуудтэй карточканууд
8	Дифтонг ай аялган абяан ба узэг			Ай дифтонг бэшуулжэ, угуулжэ хургаха	Ном, алфавит, таблица, узэгуудтэй карточканууд
9	Аялган [о] абяан ба О, о узэг			О, оо, ой узэгуудтэй танилсуулха, хэлэлгэ хугжоохэ, эдэ абяануудые зубоор угуулжэ, бэшуулжэ хургаха	Ном, алфавит, таблица, узэгуудтэй карточканууд
10	Удаан оо аялган абяан ба узэг			Эдэ абяануудые зубоор угуулжэ, бэшуулжэ хургаха	Ном, алфавит, таблица, узэгуудтэй карточканууд
11	Дифтонг ой аялган абяан ба узэг			Ой дифтонг бэшуулжэ, угуулжэ хургаха	Ном, алфавит, таблица, узэгуудтэй карточканууд
12	Тургэн у, удаан уу аялган абяан ба узэгууд дифтонг уй			У,уу узэгуудтэй танилсуулха, хэлэлгэ хугжоохэ, эдэ абяануудые зубоор угуулжэ, бэшуулжэ хургаха	Ажалай дэбтэр, узэгуудтэй карточканууд
13	Хашалган н абяан ба Н,н			Н,н, узэгуудтэй танилсуулха, хэлэлгэ хугжоохэ, эдэ	Ном, алфавит, таблица,

	узэгууд			абяануудые зубоор угуулжэ, бэшуулжэ һургаха	узэгуудтэй карточканууд
14	Хашалган м абяан ба М,м узэгууд			М,м узэгуудтэй танилсуулха, хэлэлгэ хугжоохэ, эдэ абяануудые зубоор угуулжэ, бэшуулжэ һургаха	Ном, алфавит, таблица, узэгуудтэй карточканууд
15	Хашалган л абяан ба Л,л узэгууд			Л,л, узэгуудтэй танилсуулха, хэлэлгэ хугжоохэ, эдэ абяануудые зубоор угуулжэ, бэшуулжэ һургаха	Ном, алфавит, таблица, узэгуудтэй карточканууд
16	Тургэн и, удаан ии аялган абяан ба узэгууд			И,ии узэгуудтэй танилсуулха, хэлэлгэ хугжоохэ, эдэ абяануудые зубоор угуулжэ, бэшуулжэ һургаха	Ном, алфавит, таблица, узэгуудтэй карточканууд
17	Хашалган х абяан ба Х,х узэгууд			Х,х, узэгуудтэй танилсуулха, хэлэлгэ хугжоохэ, эдэ абяануудые зубоор угуулжэ, бэшуулжэ һургаха	Ажалай дэбтэр, узэгуудтэй карточканууд
18	Хашалган ш абяан ба Ш,ш узэгууд			Ш,ш узэгуудтэй танилсуулха, хэлэлгэ хугжоохэ, эдэ абяануудые зубоор угуулжэ, бэшуулжэ һургаха	Ном, алфавит, таблица
19	Хашалган р абяан ба Р,р узэгууд			Р,р узэгуудтэй танилсуулха, хэлэлгэ хугжоохэ, эдэ абяануудые зубоор угуулжэ, бэшуулжэ һургаха	Ном, алфавит, таблица
20	Хашалган г абяан ба Г,г узэгууд			Г,гузэгуудтэй танилсуулха, хэлэлгэ хугжоохэ, эдэ абяануудые зубоор угуулжэ, бэшуулжэ һургаха	Ном, алфавит, таблица
21	Тургэн э, удаан ээ аялган абяан ба узэгууд			Э, ээ абяануудые илгаруулха; зубоор бэшэхэ, угуулхэ.	Ажалай дэбтэр, узэгуудтэй карточканууд

22	Дифтонг эй			Эй дифтонг бэшүүлжэ, зубоор угуулжэ һургаха	Узэгуудтэй карточканууд
23	Хашалган т абяан ба Т,т узэгууд			Т,т узэгуудтэй танилсуулха, хэлэлгэ хугжоохэ, эдэ абяанууды зубоор угуулжэ, бэшүүлжэ һургаха	Ном, алфавит, таблица
24	Хашалган д абяан ба Д,д узэгууд			Д,д узэгуудтэй танилсуулха, хэлэлгэ хугжоохэ, эдэ абяанууды зубоор угуулжэ, бэшүүлжэ һургаха	Ном, алфавит, таблица, узэгуудтэй карточканууд
25	Хашалган б абяан ба Б,б узэгууд			Б,б узэгуудтэй танилсуулха, хэлэлгэ хугжоохэ, эдэ абяанууды зубоор угуулжэ, бэшүүлжэ һургаха	Ном, алфавит, таблица, узэгуудтэй карточканууд
26	Бэхижуулгын хэшээл. Дабталга.			Гараан узэгуудээ дабтаха ба бэхижуулхэ	Ном, алфавит, таблица, узэгуудтэй карточканууд
27	Хашалган с абяан ба С,с узэгууд			узэгуудтэй танилсуулха, хэлэлгэ хугжоохэ, эдэ абяанууды зубоор угуулжэ, бэшүүлжэ һургаха	Ажалай дэбтэр, узэгуудтэй карточканууд
28	Аялган [ү], [үү], [үй] абяанууд ба узэгууд			С,с узэгуудтэй танилсуулха, хэлэлгэ хугжоохэ, эдэ абяанууды зубоор угуулжэ, бэшүүлжэ һургаха	Ажалай дэбтэр, узэгуудтэй карточканууд
29	Удаан 00 аялган абяан ба узэг	1 ч		00 аялган абяа илгаруулха; зубоор бэшэхэ, угуулхэ	Ажалай дэбтэр, узэгуудтэй карточканууд

30	Хашалган һ абяан ба һ узэг	1 ч		Хашалган һ абяан ба һ узэгыг зубоор угуулжэ, бэшуулжэ һургаха	Ажалай дэбтэр, узэгуудтэй карточканууд
31	Удаан ы аялган абяан ба узэг Хашалган з абяан ба З,з узэгууд			З,з,ы узэгуудтэй танилсуулха, хэлэлгэ хугжоохэ, эдэ абяануудыг зубоор угуулжэ, бэшуулжэ һургаха	Ажалай дэбтэр, узэгуудтэй карточканууд
32-33	Хашалган ж абяан ба Ж,ж узэгууд Хашалган к абяан ба К,к узэгууд	2 ч		Ж,ж ба К,к узэгуудтэй танилсуулха, хэлэлгэ хугжоохэ, эдэ абяануудыг зубоор угуулжэ, бэшуулжэ һургаха	Ажалай дэбтэр, узэгуудтэй карточканууд
34	Тургэн я, удаан яа аялган абяан ба узэгууд			Я,яа узэгуудтэй танилсуулха, хэлэлгэ хугжоохэ, эдэ абяануудыг зубоор угуулжэ, бэшуулжэ һургаха	Ажалай дэбтэр, узэгуудтэй карточканууд
35	Тургэн ё, удаан Ёо, ёо аялган абяан ба узэгууд			Ёо, ёо абяануудыг илгаруулха; зубоор бэшэхэ, угуулхэ	Ажалай дэбтэр, узэгуудтэй карточканууд
36	Тургэн е, удаан Еэ, еэ аялган абяан ба узэгууд			Е,Еэ,еэ узэгуудтэй танилсуулха, хэлэлгэ хугжоохэ, эдэ абяануудыг зубоор угуулжэ, бэшуулжэ һургаха	Ажалай дэбтэр, узэгуудтэй карточканууд
37	Тургэн ю, удаан Юу, юу аялган абяан ба узэгууд			Ю,юу, узэгуудтэй танилсуулха, хэлэлгэ хугжоохэ, эдэ абяануудыг зубоор угуулжэ, бэшуулжэ һургаха	Ажалай дэбтэр, узэгуудтэй карточканууд

38-39	Хашалган в абяан ба В,в узэгууд Хашалган п абяан ба П,п узэгууд			В,в ба П,п абяанууды илгаруулха; зубоор бэшэхэ, угуулхэ	Ажалай дэбтэр, узэгуудтэй карточканууд
40-41	Хашалган ф абяан ба Ф,ф узэгууд Хашалган ч абяан ба Ч,ч узэгууд			Ф,ф ба Ч,ч узэгуудтэй танилсуулха, хэлэлгэ хугжоохэ, эдэ абяанууды зубоор угуулжэ, бэшуулжэ хургаха	Ажалай дэбтэр, узэгуудтэй карточканууд
42	Хашалган ц абяан ба Ц,ц узэгууд Хашалган щ абяан ба Щ,щ узэгууд			Ц,ц, Щ,щ абяанууды, узэгууды илгаруулха; зубоор бэшэхэ, угуулхэ	Ном, алфавит, таблица,
43	Зөөлэн тэмдэг Ъ. Хатуу тэмдэг Ъ			Ъ,ъ узэгуудтэй танилсуулха, хэлэлгэ хугжоохэ, эдэ абяанууды зубоор угуулжэ, бэшуулжэ хургаха	Ажалай дэбтэр, узэгуудтэй карточканууд
44	Буряд арадай ёһо заншалнууд. Табан хушуу мал	1 ч		Урданай сагай, уг гарбалайнгаа сахижа ябаһан ёһо заншалнууды мэдэхэ	Ажалай дэбтэр, узэгуудтэй карточканууд
45	Морин тухай	1 ч		Морин тухай мэдэсэ	Таблицанууд, слайданууд
46	Сурхарбаан	1 ч		Сурхарбаан тухай мэдэсэ	Таблицанууд, слайданууд
47	Сагаалган	1 ч		Сагаалган тухай мэдэсэ	Таблицанууд, слайданууд
48	Дун гаргалгын хэшээл	1 ч		Дабталга ба бэхижуулгэ	

49	«Узэглэл» дабталга.	1		Тургэн ба удаан аялгануудыг илгаруулха; зубоор угуулхэ;	Ном, алфавит, таблица
50	Д.Могоева «Сэсэгмаа»	1		Алдууугуйгоор, зубоор, бухэли угэнуудээр уншаха; аман хэлэлгэ хугжоохэ.	Ном, эжы тухай презентаци
51	У, у абяануудай илгаа	1		У, у абяануудыг илгаруулха; зубоор бэшэхэ, угуулхэ.	Ажалай дэбтэр, узэгуудтэй карточканууд
52	Ц-Д Дондокова «Минии тоодэй» Д.Хилтухин «Һархяаг»	1		Шулэг уран гоеор, бухэли угэнуудээр уншаха; асуудалда харюусажа һураха	Ном, жороо угэнууд
53	Д.Ошоров «Зугышые хундэ туһатай»	1		Алдууугуйгоор, зубоор, бухэли угэнуудээр уншаха; аман хэлэлгэ хугжоохэ.	Ном, оньһон угэнууд
54	М.Ильин «Хурьһэн» В, ф хашалган узэгуудэй илгаа	1		Алдууугуйгоор, зубоор, бухэли угэнуудээр уншаха; аман хэлэлгэ хугжоохэ. В, ф хашалгануудтай угэнуудыг зубоор угуулхэ; бэшэхэ.	Ном, оньһон угэнууд Ажалай дэбтэр, узэгуудтэй карточканууд
55	Ц, ч, щ хашалганууд	1		Ц, ч, щ хашалган узэгуудыг дабтаха, угэнууд соо олохо, зубоор бэшэхэ.	Ажалай дэбтэр, узэгуудтэй карточканууд
56	Буряад алфавит	1		Буряад алфавит дабтаха; узэгуудыг алфавидай гуримаар бэшэхэ, зубоор угуулхэ.	Ном, алфавит
57	Эрэ, эмэ, эрсэ аялганууд Д.Мижидон «Убэл»	1		Эрэ, эмэ, эрсэ аялгануудыг илгаруулха; угэнууд соо элируулхэ. Шулэг уран гоеор, бухэли угэнуудээр уншаха; асуудалда харюусажа һураха	Таблица Ном, жороо угэнууд

58	«Саһан», «Баабгай»	1		Алдууугуйгоор, зубоор, бухэли угэнуудээр уншаха; аман хэлэлгэ хугжоохэ.	Ном, оньһон угэнууд
59	«Шоно ба шандаган» онтохон	1		Алдууугуйгоор, зубоор, бухэли угэнуудээр уншаха; аман хэлэлгэ хугжоохэ.	Ном, оньһон угэнууд
60	Сагаалган - һайхан сэдхэлэй һайндэр	1		Алдууугуйгоор, зубоор, бухэли угэнуудээр уншаха; аман хэлэлгэ хугжоохэ.	Сагаалган тухай презентаци
61	Арбан хоер жэлнууд Ж.Юбухаев «Сээр»	1		Шулэг уран гоеор, бухэли угэнуудээр уншаха; асуудалда харюусажа һураха	Зураг, календарь
62	Ц-Д Дондокова «Эхэ орон» Э.Дугаров «Сэрэгшэ болохо губ?»	1		Шулэг уран гоеор, бухэли угэнуудээр уншаха; асуудалда харюусажа һураха	Ном, жороо угэнууд
63	С.Содномов «Хабар» Сэсэгууд тухай шулэгууд	1		Алдууугуйгоор, зубоор, бухэли угэнуудээр уншаха; аман хэлэлгэ хугжоохэ. Шулэг уран гоеор, бухэли угэнуудээр уншаха; асуудалда харюусажа һураха	Ном, ажалай дэбтэр
64	Д.Ошоров «Шубуудай аша туһа» Э.Манзаров «Муу амата»	1		Алдууугуйгоор, зубоор, бухэли угэнуудээр уншаха; аман хэлэлгэ хугжоохэ.	Шубууд тухай презентаци
65	Г.Дашабылов «Мартын найман»	1		Шулэг уран гоеор, бухэли угэнуудээр уншаха; асуудалда харюусажа һураха	Ном, ажалай дэбтэр
66	Д.Ошоров «Эжын һайндэр»	1		Алдууугуйгоор, зубоор, бухэли угэнуудээр уншаха; аман хэлэлгэ хугжоохэ.	Ном, ажалай дэбтэр
67	Д.Ошоров «Зураг»	1		Алдууугуйгоор, зубоор, бухэли угэнуудээр уншаха; аман хэлэлгэ хугжоохэ.	Ном, ажалай дэбтэр

68	Ш.Нимбуев «Гурбан нухэд»	1		Шүлэг уран гоеор, бухэли угэнуудээр уншаха; асуудалда харюусажа һураха	Ном, жороо угэнууд
69	Б.Санжин «Аягуй ушар»	1		Алдуугуйгоор, зубоор, бухэли угэнуудээр уншаха; аман хэлэлгэ хугжоохэ.	Ном, ажалай дэбтэр
70	Л.Толстойн «Яһахан»	1		Алдуугуйгоор, зубоор, бухэли угэнуудээр уншаха; аман хэлэлгэ хугжоохэ.	Ном, ажалай дэбтэр
71	А.Жамбалон «Хуршын хубуухэн»	1		Шүлэг уран гоеор, бухэли угэнуудээр уншаха; асуудалда харюусажа һураха	Ном, ажалай дэбтэр
72	А.Тороев «Табан хурган»	1		Алдуугуйгоор, зубоор, бухэли угэнуудээр уншаха; аман хэлэлгэ хугжоохэ.	Ном, ажалай дэбтэр
73	Диктант.	1		Гараһан дуримуудээ шалгаха	
74	Алдуугаа заһалга. А.Тороев «Ажалша тоншуул»	1		Алдуугаа заһажа һураха Зубоор, бодолтойгоор, уранаар уншаха; Мэдуулэлэй һуулэй интонаци сахижа шадаха;	Шубууд тухай презентаци
75	«Хуурша хубуун» (онтохонһоо хэһэг)	1		Зубоор, бодолтойгоор, уранаар уншаха; асуудалнуудта зубоор харюусажа шадаха	Ном, жороо угэнууд
76	Д.Ошоров «һургаалтай хубуун»	1		Багшын хутэлбэри доро текстые хубинуудта хубаажа шадаха дадалтай болохо	Ном, жороо угэнууд
77	Гэсэр Богдо хубуун Мориной соло дуудалга	1		Уншаһан юумэнэйнгээ гол удхые элируулхэ;	Ном
78	Онһон угэнууд	1		Нэгэ жэгдээр, уранаар, бухэли угэнуудээр уншаха;	Ном, онһон угэнууд
79	Таабаринууд	1		Нэгэ жэгдээр, уранаар, бухэли угэнуудээр уншаха;	Ном, таабаринууд
80	«Будамшуу» (онтохон)	1		Зубоор, бодолтойгоор, уранаар уншаха; асуудалнуудта зубоор харюусажа шадаха	Ном, буряад онтохонууд

81	Баабгай жэрхи хоёр (онтохон)	1		Зубоор, бодолтойгоор, уранаар уншаха; Мэдуулэлэй һуулэй интонации сахижа шадаха;	Ном, буряад онтохонууд
82	Угэ таһалжа бэшэлгэ	1		Угыг уенуудээрнь таһалжа, нэгэ муроо, нугоо муртэ бэшэлгэ;	Ном, ажалай дэбтэр
83	Ганса уетэй угэ	1		Ганса уетэй угыг таһалжа болохогуй;	Ном, ажалай дэбтэр
84	Р-Х Очирова «Буряад орон»	1		Зубоор, бодолтойгоор, уранаар уншаха; асуудалнуудта зубоор харюусажа шадаха	Презентаци
85	Байгал далаймнай хэтэдээ мунхэ байг!	1		Алдууугуйгоор, зубоор, бухэли угэнуудээр уншаха; аман хэлэлгэ хугжоохэ.	Презентаци
86	Зунай саг	1		Алдууугуйгоор, зубоор, бухэли угэнуудээр уншаха; аман хэлэлгэ хугжоохэ.	Ном, зураг
87	Ямар аялгануудыг таһалаад, орхижо, нуулгэжэ болохоб?	1		Аа, ай, оо, ээ, уу, уй, ии, яа, еэ, ёо, юу аялгануудыг таһалаад, орхижо, нуулгэжэ болохо.	Ном, ажалай дэбтэр
88	Бэхижуулгын даабаринууд	1		Угэнуудыг таһалжа нуулгэжэ бэшэхэ дадалтай болохо»	Ном, ажалай дэбтэр
89	Диктант	1			
90	Л.Шагдаров «Ая ганга»	1		Зубоор, бодолтойгоор, уранаар уншаха; асуудалнуудта зубоор харюусажа шадаха	Ном, жороо угэнууд
91	Д.Улзытуев «Эрьесэ»	1		Алдууугуйгоор, зубоор, бухэли угэнуудээр уншаха; аман хэлэлгэ хугжоохэ.	Ном
92	Зунай амаралта	1		Алдууугуйгоор, зубоор, бухэли угэнуудээр уншаха; аман хэлэлгэ хугжоохэ.	Ном
93	Асуужа хэлэнэн мэдуулэл	1		Асуужа хэлэнэн мэдуулэл тухай ойлгосо; мэдуулэл зохёожо һураха;	Ном, ажалай дэбтэр
94	Д.Улзытуев «Сэсэг малгай»	1		Зубоор, бодолтойгоор, уранаар уншаха;	Ном, презентаци

				асуудалнуудта зубоор харюусажа шадаха	
95	Д.Мижидон «хурагшадай уялга»	1		Алдууугуйгоор, зубоор, бухэли угэнуудээр уншаха; аман хэлэлгэ хугжоохэ.	Ном
96	Шангадхаһан мэдуулэл	1		Шангадхаһан мэдуулэл тухай ойлгосо; Мэдуулэлнуудэй илгаа.	Ном, ажалай дэбтэр
97	Абтаһан угэнууд	1		Абтаһан угэнууд тухай ойлгосо; Абтаһан угэнуудые илгаруулха, зубоор бэшэхэ.	Ном, ажалай дэбтэр
98	Шалгалтын диктант	1		Гараһан дуримуудээ шалгаха	
99	Алдуугаа заһалга. Дабталга	1		Алдуугаа заһажа хураха.	Ном, ажалай дэбтэр

Раздел 7. Материально-техническое обеспечение образовательного процесса

Нэгэдэхи классай хурагшадай хэрэглэхэ номууд:

- Узэглэл. 2 хуби. 1 класс. / ОчироваЕ.Б., Очирова В.Н., Доржиева Л.Д., Аюшиева С.И. – Улаан-Удэ : «Бэлиг» хэблэл, 2012. Мушэхэн. 1 класс.
/ ОчироваЕ.Б., Очирова В.Н., Доржиева Л.Д., Аюшиева С.И. – Улаан-Удэ : «Бэлиг» хэблэл, 2012.

Багшын хэрэглэхэ номууд:

- Е.Б.Очирова, В.Н.Очирова, Л.Д.Доржиева, С.И.Аюшиева «Узэглэл», методическа дурадхалнууд, 1 класс
- Д.Д. Ошоров **Буряад хэлэн, уншалга, хэлэлгэ хүгжөөлгэ. Буряад хургуулиин программнууд, 1 – 4 классууд** Улан - Үдэ «Бэлиг» 2004
- Э.Р. Раднаев **Буряад хэлэнэй фонетикэ** Улан - Үдэ «Бэлиг» хэблэл 2007
- С.Г. Будаин Ж.Д. Жамбуева Я.Ц. Ивахинова Ц.В. Лубсанова **Буряад хэлээр текстнүүд** Улан - Үдэ «Бэлиг» 2006
- С.Ц. Содномов **Диктантнуудай суглуулбари 1 – 4 классууд** Улан - Үдэ «Бэлиг» 2002
- С.Д. Бабуев, С.С. Балагунова, Ц.Ц. Бальжинимаева, Ц.Б. Будаев, А.Н. Содномов **Буряад хэлэнэй тайлбари толи** Улаан – Үдэ Буряадай номой хэблэл 1992
- Б.Б. Батоев «Методическа заабаринууд». Улаан – Үдэ: Буряадай номой хэблэл, 1987.
- Д.Д. Ошоров «Методическа заабаринууд». Улаан – Үдэ: Буряадай номой хэблэл, 1987.
- Д.Д. Дарижапова «Диктантнуудай ба изложенинүүдэй суглуулбари».
- В.Д. Патаева «Буряад уран найхан арадай аман зохёол холбон үзэлгэ». Улаан – Үдэ, 1995
- Л.Д. Шагдаров «Буряад, ород оньһон, хошоо үгэнүүд». Улаан – Үдэ: «Бэлиг», 1996.
- С.А. Ошорова «Буряад аман зохёол». Улаан – Үдэ: «Бэлиг», 2003.
- В.Б. Гомбоев «Һонирхолтой нааданууд». Улаан – Үдэ: «Бэлиг», 2009.
- Б.Б. Лхасаранова «Буряад хэлэнэй орфоэпи». Улаан – Үдэ: «Бэлиг», 2009.
- Д.С. Базарсадаева «Булагай эхин». Агын хэблэлэй байшан, 2003.
- В.Б-Н. Намсарайн «Буряад онтохонууд». Улаан – Үдэ: Буряадай номой хэблэл, 1988.
- В.Ш. Гулгаров «Буряад үлгэрнүүд» Улаан – Үдэ: Буряадай номой хэблэл, 1988.

- С.Д. Бабуев «Магтаал,үрээл, соло». Улаан – Үдэ: Бурядай номой хэблэл, 1995.
- С.М. Бабушкин «Буряад – ород словарь». Улаан – Үдэ,1992
- К.М. Черемисов «Ород- буряад словарь». Улаан – Үдэ, 1988.
- Ц.Б. Будаев «Онъһон үгэ оншотой». Улаан – Үдэ: Бурядай номой хэблэл, 1988.
- Д.Д. Могоева «Туһатай болооб». Улаан – Үдэ: «Бэлиг», 2003.
- Д.Н. Сультимов «Гуталгүй гулабхаа». Улаан – Үдэ: Бурядай номой хэблэл,1993.
- Д.Д. Ошоров «Сасуутан ». Улаан – Үдэ: Бурядай номой хэблэл, 1988.
- У.Е. Мангутова «Сагаалганай наадан салгидаһаар...». Улаан – Үдэ: «Бэлиг», 2007.
- Д.Д. Ошоров «Табан хурган». Улаан – Үдэ: Бурядай номой хэблэл,1997.